

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D. M.**, bývajúceho v B., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. J. K., advokátom so sídlom vo Z., proti žalovanému **M.**, o zaplatenie úrokov z omeškania, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 10 C 63/2008, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. septembra 2009 sp. zn. 16 Co 215/2009, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 24. septembra 2009 sp. zn. 16 Co 215/2009 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 2. júna 2009 č.k. 10 C 63/2008-57 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia úrok z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 6 128,19 eur za obdobie od 12. júna 2006 do 31. decembra 2008. Vo zvyšku návrh zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že úroky z omeškania možno veriteľovi priznať iba od času, v ktorom sa dostal dlžník do omeškania. Ak nie je čas splnenia dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal (§ 563 OZ). V danom prípade je nesporné, že žalobca utrpel škodu 14. marca 2005. Žalovaného vyzval 15. marca 2006 na jej náhradu v sume 184 617,80 Sk s určením lehoty na plnenie do 15. apríla 2006. Žalovaný sa preto dostal s plnením náhrady škody do omeškania prvý deň po tom, čo ho žalobca o splnenie požiadal, t.j. od 16. apríla 2006, pričom v omeškaní bol až do 31. decembra 2008. V súvislosti s premlčaním nároku uviedol, že právo na úroky z omeškania bolo možné prvýkrát uplatniť dňa 16. apríla 2006. Trojročná premlčacia doba

(§ 101, 110 ods. 3 OZ) preto uplynula až dňa 16. apríla 2009, teda po podaní návrhu na súd. Žalobe preto vyhovel a vo zvyšku (úrok z omeškania z rozdielu medzi sumami 184 627,50 Sk a 184 617,80 Sk) ju zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 24. septembra 2009 sp. zn. 16 Co 215/2009 na odvolanie žalovaného rozsudok okresného súdu v napadnutej časti, v ktorej uložil okresný súd žalovanému povinnosť v lehote do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 6 128,19 eur za obdobie od 12. júna 2006 do 31. decembra 2008 zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi úroky z omeškania vo výške 6% ročne zo sumy 6 128,19 eur za obdobie od 21. decembra 2008 do 30. decembra 2008 do troch dní. Vo zvyšku (za omeškanie v čase od 16. apríla 2006 do 20. decembra 2008) žalobu zamietol a rozhodol o trovách prvostupňového a odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že povinnosť zaplatiť náhradu zodpovedajúcu odškodneniu za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len SSU) a bolesť podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhl. č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia. Až uplynutím tejto doby určenej na splnenie priznanej náhrady dochádza k omeškaniu dlžníka. Na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel preto k záveru, že žalobca si prvýkrát mohol uplatniť nárok na úroky z omeškania po uplynutí 3 dňovej lehoty na plnenie sumy 184 627,50 Sk, uloženej žalovanému právoplatným rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica z 3. júna 2008 č.k. 14 C116/2006-335 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 4. novembra 2008 sp. zn. 14 Co 209/2008, t.j. dňom 21. decembra 2008. Rozsudok okresného súdu preto v jeho napadnutej časti zmenil tak, že priznal žalobcovi úroky z omeškania za obdobie od 21. decembra 2008 do 30. decembra 2008 a vo zvyšku (za omeškanie v čase od 12. júna 2006 do 20. decembra 2008) žalobu ako nedôvodnú zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca. Uviedol, že konanie pred odvolacím súdom trpí vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., lebo odvolací súd v časti zamietnutia jeho návrhu rozhodnutie nezdôvodnil spôsobom rešpektujúcim právo účastníka konania na spravodlivý proces. Namietal tiež, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, lebo rozsudok odvolacieho súdu zostal nepreskúmateľný. Napokon namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva

na nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd totiž na posudzovaný prípad nesprávne aplikoval ustanovenie § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. a ustanovenie § 160 ods. 1 a § 161 ods. 1 O.s.p., z ktorého dôvodu nesprávne určil začiatok omeškania žalovaného. Právoplatným rozsudkom okresného súdu mu bola priznaná náhrada škody na zdraví pozostávajúca z bolestného, SSU, straty na zárobku počas práceneschopnosti, účelne vynaložených nákladov spojených s liečením a z vecnej škody. Predmetom tohto konania nebol nárok na tzv. mimoriadne zvýšenie náhrady za bolesť a SSU v zmysle § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. tak, ako to mylne uvádza odvolací súd. Záver odvolacieho súdu, podľa ktorého povinnosť zaplatiť náhradu zodpovedajúcu odškodneniu za SSU (bolesť) podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov, vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia a že až uplynutím tejto lehoty sa dostal žalovaný do omeškania, je preto nesprávny. Okrem toho vyčítal odvolaciemu súdu, že sa nezaoberal otázkou premlčania nároku. Navrhol preto rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu považuje za vecne správny. Navrhol preto dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

Z obsahu dovolania žalobcu vyplýva, že napáda správnosť rozsudku odvolacieho súdu zo všetkých dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 O.s.p.

K prvým dvom dôvodom treba uviesť, že hoci jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia a že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu vypořadať sa so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami účastníka (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie, vada nedostatku dôvodov rozhodnutia sama osebe nemusí vždy viesť k porušeniu označených práv. V danom prípade odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol stručne

rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Právne závery aj primerane vysvetlil. Uvedené rozhodnutie teda nie je také, ktoré by nenapĺňalo kritériá na odôvodnenie súdnych rozhodnutí ustanovené v § 157 ods. 2 O.s.p. Napokon, žalobca v dovolaní obsiahle argumentuje proti právnemu posúdeniu veci v otázke omeškania žalovaného, ktoré sa stalo základom rozhodnutia odvolacieho súdu. Neopodstatnene preto namieta, že konanie trpí vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. resp., že je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Zostalo teda posúdiť opodstatnenosť žalobcom ostatne uplatneného dovolacieho dôvodu a to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 559 ods. 1 a 2 OZ splnením dlh zanikne. Dlh musí byť splnený riadne a včas.

Podľa § 517 ods. 1 OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 563 OZ ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že dlh zanikne jeho splnením, pričom dlžník je povinný dlh splniť riadne a včas. Ak dlžník plnenie neposkytne najneskôr v posledný deň splatnosti dlhu, dostáva sa do omeškania a ak ide o plnenie peňažného dlhu, veriteľ má právo požadovať od dlžníka popri plnení aj úroky z omeškania. Čas splnenia môže byť predovšetkým dohodnutý účastníkmi, ustanovený právnym predpisom alebo určený aj v rozhodnutí súdu. Ak čas splnenia nebol určený žiadnym z uvedených spôsobov, právo určiť čas splnenia má podľa ustanovenia § 563 OZ veriteľ. V tomto prípade platí na splnenie dlhu čas, ktorý určil veriteľ vo svojej výzve dlžníkovi.

Právny vzťah zo spôsobenej škody treba považovať za záväzkový vzťah (§ 489 OZ), na ktorý sa vzťahujú všeobecné ustanovenia Občianskeho zákonníka o záväzkoch (jeho ôsma časť), včítane ustanovení o zániku záväzkov a omeškaní. Keďže v Občianskom zákonníku pri nároku na náhradu škody nie je ustanovený čas splnenia, zásadne treba vychádzať z toho, že škodca je povinný nahradiť škodu, prvý deň po tom, čo ho veriteľ požiadal o splnenie (k tomu porovnaj R 27/1977). Právo poškodeného požadovať náhradu škody a tomu zodpovedajúca povinnosť škodcu škodu poškodenému uhradiť, spravidla nevzniká na základe rozhodnutia súdu, ale priamo zo zákona. Z tohto pravidla súdna prax pripustila výnimku, podľa ktorej povinnosť zaplatiť náhradu zodpovedajúcu ďalšiemu zvýšeniu odškodnenia za sťaženie spoločenského uplatnenia (bolesť) podľa ustanovenia § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov, vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba splnenia a až uplynutím tejto doby určenej na splnenie priznanej náhrady, dochádza k omeškaniu dlžníka (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 72, ročník 1996).

Z uvedeného je zrejmé, že ak sa omeškanie týka peňažného dlhu vo forme náhrady škody (škody na zdraví), pre určenie, kedy dochádza k omeškaniu dlžníka (škodcu), je rozhodujúca povaha požadovaného (súdom priznaného) odškodnenia. Len v prípade, ak bolo súdom rozhodnuté o primeranom zvýšení odškodnenia za bolesť a za SSU podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb., čas splnenia nastáva rozhodnutím súdu (§ 160 O.s.p.) a teda k omeškaniu dlžníka dochádza až uplynutím lehoty na splnenie povinnosti. V ostatných prípadoch je potrebné, z hľadiska určenia času splnenia, vychádzať z ustanovenia § 563 OZ.

V posudzovanej veci z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že žalobca uplatňuje úroky z omeškania s plnením peňažného dlhu priznaného mu síce rozhodnutím súdu, ktorým mu ale bola priznaná náhrada škody na zdraví pozostávajúca zo základného bolestného a SSU, straty na zárobku počas práceneschopnosti, účelne vynaložených nákladov spojených s liečením a vecnej škody. Nejde teda o prípad priznania mimoriadneho odškodnenia za bolesť a za SSU podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. Treba preto prisvedčiť dovolateľovi v tom, že odvolací súd na zistený skutkový stav mylne aplikoval právo, výsledkom čoho bol nesprávny záver v otázke, kedy sa žalovaný dostal s plnením peňažného dlhu do omeškania. Je teda daný dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., z ktorého dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu v celom rozsahu, t.j. aj vo výroku, ktorým bolo žalobe čiastočne vyhovené, ako výroku závislom, podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie; právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 26. mája 2011

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Bc. Patrícia Špacírová